

Information om Max Matthiessen Värdepapper AB samt risker med investeringar i finansiella produkter

Innehåll

- Information om Max Matthiessen Värdepapper AB och dess värdepapperstjänster
- Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument
- Information om handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument
- Information om emittentrisk i strukturerade produkter
- Riktlinjer för utförande samt mottagande och vidarebefordran av order

Information om Max Matthiessen Värdepapper AB och dess värdepapperstjänster

Information om Max Matthiessen Värdepapper AB

Max Matthiessen Värdepapper AB, nedan kallat Max Matthiessen

Organisationsnummer 556523-8606

Box 5908, 114 89 Stockholm

Telefon: 08-613 02 00

Hemsida: www.maxm.se, www.maxfonder.se

Max Matthiessen står under tillsyn av Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, www.fi.se.

Max Matthiessen har tillstånd att bedriva värdepappersrörelse, enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Tillståndet omfattar följande investeringstjänster och investeringsverksamheter:

- mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller fler finansiella instrument,
- utförande av order på kunders uppdrag,
- portföljförvaltning,
- investeringsrådgivning,
- förvara finansiella instrument för kunders räkning och ta emot medel med redovisningsskyldighet, dock inte tillhandahålla eller föra värdepapperskonton på högsta nivå (central kontoföringstjänst), och
- utarbeta och sprida investerings- och finansanalyser samt andra former av allmänna rekommendationer rörande handel med finansiella instrument.

Max Matthiessen agerar genom ett anknutet ombud Max Matthiessen AB. Max Matthiessen AB är registrerat som ombud i Sverige.

Max Matthiessen erbjuder för närvarande följande tjänster:

Maxfonder.se

Maxfonder.se är en webbaserad tjänst där kunder kan köpa och sälja fondandelar.

Mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument

Förmedlar kontakt mellan köpare och säljare av finansiella instrument genom att ta emot och vidarebefordra köp- och säljorder från kunder till t.ex. fondbolag och arrangörer och utgivare av strukturerade produkter.

Portföljförvaltning

Utför portföljförvaltning av kunders medel inom olika tillgångsslag och risknivåer samt i enlighet med respektive strategis placeringsbestämmelser. I samband med portföljförvaltningen utförs även en årlig bedömning avseende tjänstens lämplighet för kunden. Information om denna årliga lämplighetsbedömning lämnas i ditt årsbesked.

Övriga tjänster

Utöver ovan nämnda tjänster tillhandahåller Max Matthiessen investeringsrådgivning, allmänna investeringsrekommendationer samt, i förening med portföljförvaltning, mottar kunders medel med redovisningsskyldighet och förvarar de finansiella instrument som omfattas för kunds räkning.

Kommunikation och information till kunder sker primärt via Privattjänsten och e-post. Nyheter och information presenteras även via Max Matthiessen hemsida www.maxm.se och via webbtjänsterna Maxfonder.se och Max Matthiessens Privattjänst. Kommunikation sker även via kundens rådgivare hos Max Matthiessen. Samma kanaler som nämns ovan används även för rapportering av uppnått förvaltningsresultat m.m. för de kunder som använder Max Matthiessens förvaltningstjänster samt för information om den lämplighetsbedömning som genomförs i samband med portföljförvaltning.

Kundkategorisering m.m.

Enligt lagen om värdepappersmarknaden ska alla kunder som handlar med värdepapper delas in i tre olika kategorier. Syftet med detta är att anpassa kundskyddet efter den enskilda kundens förutsättningar. Privatpersoner och mindre företag betraktas som "icke-professionella". Utöver "icke-professionella" kunder finns det också "professionella" kunder, vilka är större företag, kreditinstitut och andra finansiella institut samt offentliga organ och liknande verksamheter med ett mindre behov av skydd. Den tredje kategorin är s.k. "jämbördiga motparter", vilka har lägst skydd enligt lagen. Dessa är t.ex. banker, centralbanker och myndigheter.

Max Matthiessen kategoriserar samtliga kunder som "icke-professionella" om inte annat avtalats med kunden. Som kund i kategorin "icke-professionell" omfattas man av den högsta skyddsnivån enligt lagen. Detta innebär att Max Matthiessen bl.a. kommer att lämna information om finansiella instrument och riskerna med instrumenten samt kostnader och andra avgifter för handel med dessa. När

Max Matthiessen tillhandahåller investeringsrådgivning eller portföljförvaltning kommer Max Matthiessen att bedöma om en tjänst eller ett instrument är lämplig för den enskilde kunden innan Max Matthiessen tillhandahåller tjänsten eller rekommenderar instrumentet. Bedömningen görs mot bakgrund av kundens erfarenhet och kunskap om tjänsten, investeringsmål och finansiella ställning. Vid andra typer av tjänster än investeringsrådgivning och portföljförvaltning kan Max Matthiessen komma att bedöma om tjänsten är passande för kunden mot bakgrund av kundens kunskaper och erfarenhet.

Om kunden på eget initiativ uppdrar Max Matthiessen att utföra eller vidarebefordra en order i ett s.k. okomplicerat finansiellt instrument (t.ex. en värdepappersfond) tillhandahåller Max Matthiessen tjänsten utan att göra en bedömning om tjänsten är passande för kunden.

Kunder har möjlighet att ansöka om att få byta kundkategori. En "icke-professionell" kund kan skriftligen begära att få bli behandlad som "professionell". Max Matthiessen måste då göra en bedömning av den enskilde kundens erfarenhet och kunskap i fråga om en viss transaktion eller tjänst och förvissa sig om att kunden kan fatta sina egna investeringsbeslut och förstår de risker som kan vara förknippade med placeringen. Kunden mister då det högre kundskyddet.

Information om Max Matthiessens rådgivning

För att uppfylla lagens krav och för att kunna erbjuda individuellt anpassad rådgivning genomför en rådgivare en genomgång av kundens ekonomiska situation där han/hon tillsammans med kunden även går igenom kundens kunskaper och erfarenhet av finansiella placeringar, kundens syfte med placeringarna samt vilken risk kunden är beredd att ta så att Max Matthiessen kan rekommendera kunden de placeringar som är lämpliga i det enskilda fallet. All individuellt anpassad rådgivning sker på grundval av de uppgifter som kunden lämnat om sig själv. Det är därför lämpligt att kunden löpande informerar sin rådgivare om eventuella förändringar som skett.

Dokumentationen av genomgången sker genom ett eller flera dokument som kunden får en kopia av efter genomförd genomgång.

Information om intressekonflikter

Max Matthiessen tillhandahåller ett utbud av finansiella tjänster där olika verksamheter ingår. Detta innebär att intressekonflikter kan förekomma. Med intressekonflikter avses intressekonflikter dels mellan Max Matthiessen, inkl. ledning, styrelse, personal m.fl. och kunder, dels intressekonflikter mellan olika kunder. Vidare avses

intressekonflikter mellan olika verksamheter i Max Matthiessen. Max Matthiessen har identifierat de områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma. I Max Matthiessens riktlinjer för intressekonflikter beskrivs de potentiella intressekonflikter som har identifierats samt hur de ska hanteras och undvikas för att förhindra att kundernas intressen påverkas negativt. De anställda ska alltid i första hand tillvarata kundens intressen. En sammanfattning av dessa riktlinjer framgår av dokumentet "Förhandsinformation" som du får inför ett rådgivningsmöte hos Max Matthiessen. Som kund kan du också begära att få ta del av dessa riktlinjer.

I Max Matthiessens riktlinjer för intressekonflikter behandlas även incitament dvs. betalning av eller mottagande av avgifter, kommission och naturaförmåner i samband med tillhandahållande av värdepappers-tjänster. Max Matthiessen får betala eller ta emot incitament under vissa förutsättningar. Om incitament betalas till eller tas emot av en tredje part måste avgiften/kommissionen vara utformad för att höja kvaliteten på den för kunden aktuella värdepappers-tjänsten samt att det sker i enlighet med kundens intresse. Max Matthiessen ska lämna tillräcklig information om aktuella incitament innan värdepapperstjänsten utförs. Incitament får heller inte betalas ut eller tas emot om det skulle strida mot Max Matthiessens skyldighet att i sin verksamhet handla på ett ärligt, rättvist och professionellt sätt. Vid portföljförvaltning överförs samtliga incitament, såsom rabatter på fonders förvaltningsavgifter, som Max Matthiessen mottar av tredje part till kunden.

Uppgifter om priser och avgifter

Max Matthiessen ersätts genom provisioner eller genom att Max Matthiessen och kund kan avtala om rådgivnings- eller förvaltningsarvode. Vid portföljförvaltningen förekommer endast förvaltningsarvode. Sådant arvode avtalas i ett särskilt dokument. Fonder och strukturerade produkter är förenade med kostnader eller förvaltningsarvodet. Max Matthiessen tar inte ut någon kostnad för tjänsten Maxfonder.se. Max Matthiessen tar ut en depåavgift om kunden har en depå hos bolaget. Depåavgiften följer Max Matthiessens ordinarie prislista. Max Matthiessen tar inte ut någon avgift för förvaring av finansiella instrument eller några transaktionsbaserade avgifter.

Språk

Det språk som används i dokumentation och i kontakterna mellan Max Matthiessen och kunden är svenska.

Reklamationer och klagomål

Om kund är missnöjd med någon av Max Matthiessens tjänster är det viktigt att kunden kontaktar Max Matthiessen och framför sina synpunkter. Kontakta först

den person eller enhet inom Max Matthiessen som tillhandahållit tjänsten. Om kunden inte skulle vara nöjd med det svar som erhålls kan kunden kontakta klagomålsansvarig person hos Max Matthiessen, e-post: klagomalsansvarig@maxm.se eller adress och telefonnummer enligt ovan. Vill kunden diskutera ärendet med oberoende part kan Konsumenternas Bank- och Finansbyrå kontaktas, se www.konsumenternas.se. Du kan också få kompletterande vägledning från den kommunala konsumentvägledningen.

Om kunden anser att ett klagomål inte resulterar i en tillfredsställande rättelse från Max Matthiessens sida och beloppet som tvisten handlar om överstiger ett visst minimibelopp, kan kunden om kunden är en fysisk person vända sig till Allmänna reklamationsnämnden (ARN). Nämnden lämnar rekommendationer om hur tvisten mellan kunden och Max Matthiessen bör lösas. För mer information, anmälningsblankett m.m., se www.arn.se.

Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument

1. Handel med finansiella instrument

Handel med **finansiella instrument**, dvs. bl.a. aktier i aktiebolag och motsvarande andelsrätter i andra typer av företag, obligationer, depåbevis, fondandelar, penningmarknadsinstrument, finansiella derivat-instrument eller andra sådana värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, sker i huvudsak i organiserad form vid en **handelsplats**. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Som kund måste du kontakta ett sådant värdepappersföretag för att köpa eller sälja finansiella instrument.

1.1 Handelsplatser och systematisk internhandlare

Med handelsplatser avses reglerad marknad och de två formerna av handelsplattformar – MTF-plattform och OTF-plattform. Därtill kan kunders handel utföras via ett värdepappersföretag som agerar som systematisk internhandlare (SI) eller på annat sätt genom att handel sker mot värdepappersföretagets eget lager eller mot annan kund.

På en **reglerad marknad** handlas olika typer av finansiella instrument. När det gäller aktier kan endast aktier i publika bolag noteras och handlas på en reglerad marknad och det ställs stora krav på sådana bolag, bl.a. avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

En **MTF-plattform (MTF)** kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t.ex. informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

En **OTF-plattform (OTF)** är på många sätt lik en MTF-plattform. Men på en OTF-plattform får bara finansiella instrument som inte är aktier eller aktierelaterade värdepapper handlas, såsom obligationer och derivat. Vidare får OTF-plattformen ha friare regler för handeln inklusive ordermatchingen än vad reglerade marknader och MTF-plattformar får ha.

En **systematisk internhandlare (SI)** är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform. En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknadsmässiga anbud, dvs. på köp-

och säljpriser, för likvida finansiella instrument som handlas på en handelsplats och för vilka den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel. Handel kan även äga rum genom ett värdepappersföretag utan att det är fråga om systematisk internhandel, mot institutets egna lager eller mot annan av institutets kunder.

I Sverige finns i dagsläget två reglerade marknader, NASDAQ Stockholm AB (nedan "Stockholmsbörsen") och Nordic Growth Market NGM AB (nedan "NGM"). Härutöver sker organiserad handel på andra handelsplatser, t.ex. First North och Nordic MTF, (båda MTF-plattformar). För mer information om var just ditt värdepappersföretag utför dina order, se aktuell policy för bästa order utförande.

Handeln på reglerade marknader, handelsplattformar och andra platser utgör en **andrahandsmarknad** för finansiella instrument som ett bolag redan givit ut (emitterat). Om andrahandsmarknaden fungerar väl, dvs. det är lätt att hitta köpare och säljare och det fortlöpande noteras anbudskurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut, har även bolagen en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya instrument och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller **primärmarknaden**, kallas den marknad där köp/ teckning av nyemitterade instrument sker.

1.2 Handels- och noteringslistor

När det gäller aktier indelar vanligen handelsplatser aktierna i olika listor, vilka publiceras t.ex. på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra medier. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde (t.ex. Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap). De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersföretag publicerar också egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc., t.ex. via institutets hemsida. Aktier på listor med höga krav och hög omsättning anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor.

Information om kurser m.m. avseende aktier såväl som andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t.ex. handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra medier.

2. Risker med finansiella instrument och handel med finansiella instrument

2.1 Allmänt om risker

Finansiella instrument kan ge **avkastning** i form av **utdelning** (aktier och fonder) eller **ränta** (räntebärande instrument). Härutöver kan priset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när placeringen gjordes. I den fortsatta beskrivningen inräknas i ordet placering även eventuella negativa positioner (negativa innehav) som tagits i instrumentet, jämför t.ex. vad som sägs om blankning i avsnitt 7 nedan. Den totala avkastningen är summan av utdelning/ränta och prisförändring på instrumentet.

Vad placeraren eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, dvs. som ger **vinst**, helst så hög som möjligt. Men det finns också en **risk** att den totala avkastningen blir negativ dvs. att det blir en **förlust** på placeringen. Risken för förlust varierar med olika instrument. Vanligen är chansen till vinst på en placering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Ju längre tiden för innehavet av placeringen är desto större är vinstchansen respektive förlustrisken. I placeringssammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som vinstchans. I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att placera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte placera i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument utan att i stället **placera i flera olika** finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en **spridning av riskerna** och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av placeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en **valutarisk**.

Placeringar i finansiella instrument är förknippade med **ekonomisk risk**, vilket närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden ansvarar själv för risken och måste därför själv via anlitat värdepappersföretag – eller genom sitt kapitalförvaltande ombud – ta del av och därmed skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och riskerna förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar i sådana instrument. Detta gäller även om kunden fått investeringsrådgivning vid placeringstillfället. Kunden bör i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att avveckla placeringar som utvecklas negativt

eller att ställa ytterligare säkerhet vid placeringar som finansierats med lån och där säkerhetsvärdet minskat.

Det är också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats är en reglerad marknad, där kraven som ställs generellt är lägre.

2.2 Olika typer av riskbegrepp m.m.

I samband med den riskbedömning som bör ske då du som kund gör en placering i finansiella instrument, och även fortlöpande under investeringstiden, finns en mängd olika riskbegrepp och andra faktorer att beakta och sammanväga. Nedan följer en kort beskrivning av några av de vanligaste riskbegreppen.

Marknadsrisk – risken att marknaden i sin helhet, eller viss del därav där du som kund har din placering, t.ex. den svenska aktiemarknaden, går ner.

Kreditrisk – risken för bristande betalningsförmåga hos till exempel en emittent eller en motpart.¹

Prisvolatilitetsrisk – risken för att stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument kan påverka placeringen negativt.

Kursrisk – risken att kursen/priset på ett finansiellt instrument går ner.

Skatterisk – risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.

Valutakursrisk – risken att en utländsk valuta till vilken ett innehav är relaterad (exempelvis fondandelar i en fond som placerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) försvagas.

Hävstångseffektsrisk – konstruktionen av derivatinstrument som gör att det finns en risk att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får ett större negativt genomslag i kursen/ priset på derivatinstrumentet.

Legal risk – risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.

Bolagsspecifik risk – risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.

Branschspecifik risk – risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.

Likviditetsrisk – risken att du inte kan sälja eller köpa ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt.

¹ Bristande betalningsförmåga för en emittent eller motpart kan innebära konkurs eller företagsrekonstruktion med offentligt ackord (nedsättning av fordringsbelopp). Banker, andra kreditinstitut och värdepappersbolag kan i stället bli föremål för resolution. Det innebär att staten kan ta kontroll över institutet och dess förluster kan komma att hanteras

genom att dess aktie- och fordringsägare får sina innehav nedskrivna och/eller för fordringsägare sina fordringar konverterade till aktieinnehav (s.k. skuldnedskrivning eller bail-in).

Ränterisk – risken att det finansiella instrument du placerat i minskar i värde pga. förändringar i marknadsräntan.

3. Aktier och aktierelaterade instrument

3.1 Allmänt om aktier

3.1.1 Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets **aktiekapital**. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen **utdelning** på aktierna. Aktier ger också **rösträtt** på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beroende på vilken serie aktierna tillhör kan rösträtten variera. Det finns två slag av bolag, **publika** och **privata**. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

3.1.2 Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av **bolagets framtidsutsikter**. En aktie upp- eller nedvärderas främst grundat på investerarnas analyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra **framtida vinster**. Den framtida **utvecklingen i omvärlden** av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens osv. avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier.

Det aktuella **ränteläget** spelar också en stor roll för prissättningen. Stiger marknadsräntorna ger räntebärande finansiella instrument, som samtidigt ges ut (nyemitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som regelbundet handlas liksom på redan utelöpande räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier, liksom på utelöpande räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också andra till bolaget **direkt knutna förhållanden**, t.ex. förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m m kan påverka bolaget negativt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i **konkurs**. Aktiekapitalet dvs. aktieägarnas insatta kapital är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större **utländska reglerade marknader eller handelsplatser** inverkar på kurserna i Sverige, bl.a. därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämnningar sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma **branschsektor** påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att placera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika mening om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är placerarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller också vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

Omsättningen, dvs. hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad spread, mellan den kurs köparna är beredda att betala (**köpkursen**) och den kurs säljarna begär (**säljkursen**). En aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god **likviditet** och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor har ofta en högre likviditet. Olika aktier kan under dagen eller under längre perioder uppvisa olika rörlighet (**volatilitet**) i kurserna dvs. upp- och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser till vilka aktierna har handlats (**betalkurser**), såsom högst/lägst/senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser och vidare uppgift om handlad volym i kronor publiceras bl.a. i de flesta större dagstidningarna och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag såsom text-TV. Aktualiteten i dessa kursuppgifter kan variera beroende på sättet de publiceras på.

3.1.3 Olika aktieserier

Aktier finns i olika **serier**, vanligen A- och B- aktier vilket normalt har med rösträtten att göra. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en **begränsad rösträtt**, oftast en tiondels röst. Skillnaderna i rösträtt beror bl a på att man vid ägarspridning vill värna om de ursprungliga grundarnas eller ägarnas inflytande över bolaget genom att ge dem en stakare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D etc.

3.1.4 Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties **kvotvärde** är den andel som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. En akties kvotvärde erhålls genom att dividera aktiekapitalet med det totala antalet aktier. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t ex därför att kursen, dvs. marknadspriset på aktien, har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s.k. **split**, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock efter en split sitt kapital kvar oförändrat, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs per aktie.

Omvänt kan en **sammanläggning** av aktier (omvänd split) göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs per aktie.

3.1.5 Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion innebär att aktier i ett bolag introduceras på aktiemarknaden, dvs. upptas till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform. Allmänheten erbjuds då att **teckna** (köpa) aktier i bolaget. Oftast rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i bolagets aktier. Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för **privatisering**.

Uppköp tillgår i regel så att någon eller några investerare erbjuder aktieägarna i ett bolag att på vissa villkor sälja sina aktier. Om uppköparen får in 90 % eller mer av aktiekapitalet och rösterna i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära **tvångsinlösen** av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköpserbjudandet. Dessa aktieägare är då tvungna att sälja sina aktier till uppköparen mot en ersättning som fastställs genom ett skiljedomsförfarande.

3.1.6 Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom **nyemission**. Oftast får de gamla ägarna **teckningsrätter** som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs), oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna - som normalt har ett visst marknadsvärde - avskiljts från aktierna sjunker vanligen kursen på aktierna, samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den marknadsplats där aktierna

handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Aktiebolag kan även genomföra s.k. **riktad nyemission**, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerare. Aktiebolag kan även genom s.k. **apportemission** ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad emission som vid apportemission sker s.k. **utspädning** av befintliga aktieägares andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det placerade kapitalet påverkas normalt inte.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s.k. **fondemission**. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt placerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget **skriver upp** kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt placerade kapital.

3.2 Allmänt om aktierelaterade instrument

Nära knutna till aktier är, aktieindexobligationer, depåbevis, konvertibler, aktie- och aktieindexoptioner, warranter samt hävstångscertifikat.

3.2.1 Indexobligationer/Aktieindexobligationer

Indexobligationer/aktieindexobligationer är obligationer där avkastningen istället för ränta är beroende t.ex. av ett aktieindex. Utvecklas indexet positivt följer avkastningen med. Vid en negativ indexutveckling kan avkastningen utebli. Obligationen återbetalas dock alltid med sitt nominella belopp, som kan vara lägre än investeringsbeloppet, på inlösendagen och har på så sätt en begränsad förlustrisk jämfört med t.ex. aktier och fondandelar. Risken med en placering i en aktieindexobligation kan, förutom eventuellt erlagd överkurs och kostnader, definieras som den alternativa avkastningen, dvs. den avkastning investeraren skulle ha fått på det investerade beloppet med en annan placering. Indexobligationer kan ha olika benämningar som aktieindexobligationer, SPAX, aktieobligationer, kreditkorgsobligationer, räntekorgsobligationer, valutakorgsobligationer osv. beroende på vilket underliggande tillgångsslag som bestämmer obligationens avkastning. När man talar om

indexobligationer så benämns dessa ofta också som kapitalskyddade produkter. Med detta begrepp avses att beskriva, som ovan nämnts, att oavsett om produkten ger avkastning eller ej så återbetalas det nominella beloppet, vanligtvis investeringsbeloppet minskat med eventuellt erlagd överkurs. OBS att kapitalskyddet inte gäller om emittenten försätts i konkurs eller blir föremål för företagsrekonstruktion med offentligt ackord (nedsättning av fordringsbeloppet). Banker, andra kreditinstitut och värdepappersbolag kan i stället bli föremål för resolution. Det innebär att staten kan ta kontroll över institutet och dess förluster kan komma att hanteras genom att dess aktie- och fordringsägare får sina innehav nedskrivna och/eller för fordringsägare sina fordringar konverterade till aktieinnehav (s.k skuldnedskrivning eller bail-in).

3.2.2 Depåbevis

Svenskt Depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/innehar för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella risker som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör ev. valutarisk beaktas.

3.2.3 Konvertibler

Konvertibler (konverteringslån eller konvertibler) är räntebärande värdepapper (lån till utgivaren/emittenten av konvertibel) som inom en viss tidsperiod kan bytas ut mot aktier. Avkastningen på konvertiblerna, dvs. kupongröntan, är vanligen högre än utdelningen på utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibel.

3.2.4 Omvända konvertibler

Omvända konvertibler är ett mellanting mellan en ränte- och en aktieplacering. Den omvända konvertibel är knuten till en eller flera underliggande aktier eller index. Denna placering ger en ränta, dvs. en fast, garanterad avkastning. Om de underliggande aktierna eller index utvecklas positivt återbetalas det placerade beloppet plus den fasta avkastningen. Om de underliggande aktierna eller index däremot skulle falla, finns det en risk att innehavaren i stället för det placerade beloppet, utöver en på förhand fastställd avkastning kan få en eller fler aktier som ingår i den omvända konvertibel eller motsvarande kontantlikvid.

3.2.5 Aktieoptioner och aktieindexoptioner

Aktieoptioner finns av olika slag. Förvärvade köpoptioner (eng. call options) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa redan utgivna aktier till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng. put options) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja aktier till ett på förhand bestämt pris. Mot varje **förvärvat** option svarar en **utfärdad** option. Risker för den som förvärvat en

option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att den minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner påverkas av kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men oftast med större kurssvängningar och prispåverkan än dessa.

Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på de reglerade marknaderna. Där förekommer även handel med **aktieindexoptioner**. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (**kontantavräkning**) utifrån utvecklingen av ett underliggande index. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.2.6 Aktieterminer och aktieindexterminer samt futures

En **termin** eller **forward** innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t.ex. kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom parterna har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

En **future** är en variant på termin eller forward. Skillnaden mellan en future och en forward består i hur avräkningen går till, det vill säga när man som part i ett kontrakt får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. För en future sker en daglig avräkning i form av löpande betalningar mellan köpare och säljare på basis av värdeförändringen dag för dag av underliggande tillgång. För en forward sker avräkning först i anslutning till instrumentets slutdag. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.2.7 Warranter

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade **warranter**. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyutgivna aktier. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.2.7 Hävstångscertifikat

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart **certifikat** eller i vissa fall **bevis**, är ofta en kombination av exempelvis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat ska inte förväxlas med t.ex.

företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter. Se även avsnitt 5 om derivat.

4. Ränterelaterade instrument

Ett **räntebärande finansiellt instrument** är en **fordringsrätt** på utgivaren (emittenten) av ett lån. Avkastning lämnas normalt i form av **ränta**. Det finns olika former av räntebärande instrument beroende på vilken emittent som givit ut instrumentet, den säkerhet som emittenten kan ha ställt för lånet, **löptiden** fram till återbetalningsdagen och formen för utbetalning av räntan. Räntan (kupongen) betalas vanligen ut årsvis.

En annan form för räntebetalning är att i stället för att betala ränta sälja instrumentet med rabatt (**diskonteringspapper**). Vid försäljningen beräknas priset på instrumentet genom att diskontera lånebeloppet inklusive beräknad ränta till nuvärde. Nuvärdet eller kursen är lägre än det belopp som erhålls vid återbetalningen (**nominella beloppet**). **Bankcertifikat och statsskuldväxlar** är exempel på diskonteringspapper, liksom obligationer med s.k. **nollkupongskonstruktion**.

Ytterligare en annan form för räntebärande obligationer är statens **premieobligationer** där låneräntan lottas ut bland innehavarna av premieobligationer. Det förekommer även ränteinstrument och andra sparformer där räntan är skyddad mot inflation och placeringen därför ger en fast **real ränta**.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att **marknadsräntorna** förändras, dels att emittenten kanske inte klarar att **återbetala** lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är därför typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Rent allmänt kan dock sägas att risken för förlust på räntebärande instrument kan anses som lägre än för aktier. En räntebärande instrument utgivet av en emittent med hög kreditvärdighet kan således vara ett bra alternativ för den som vill minimera risken att sparkapitalet minskar i värde och kan vara att föredra vid ett kortsiktigt sparande. Även vid långsiktigt

sparande där kapitalet inte ska äventyras, t.ex. för pensionsåtaganden, är inslag av räntebärande placeringar mycket vanliga. Nackdelen med en räntebärande placering är att den i regel ger en låg värdestegring. Exempel på räntebärande placeringar är sparkonton, privatobligationer och räntefonder.

Kurserna fastställs löpande såväl på instrument med kort löptid (mindre än ett år) t.ex. statsskuldväxlar som på instrument med längre löptider t.ex. obligationer. Detta sker på penning- och obligationsmarknaden. Marknadsräntorna påverkas av analyser och bedömningar som Riksbanken och andra större institutionella marknadsaktörer gör av hur utvecklingen av ett antal ekonomiska faktorer som inflation, konjunktur, ränteutvecklingen i Sverige och i andra länder osv kommer att utvecklas på kort och lång sikt. Riksbanken vidtar även s.k. penningpolitiska operationer i syfte att styra utvecklingen av marknadsräntorna så att inflationen håller sig inom fastställda mål. De finansiella instrument som handlas på penning- och obligationsmarknaden (t.ex. **statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer**) handlas ofta i mycket stora poster (mångmiljonbelopp).

Om marknadsräntorna går upp kommer kursen på **utelöpande** (redan utgivna) räntebärande finansiella instrument att falla om de har fast ränta, eftersom nya lån ges ut med en räntsats som följer aktuell marknadsränta och därmed ger högre ränta än vad utelöpande instrumentet ger. Omvänt stiger kursen på utelöpande instrument när marknadsräntan går ned.

Lån utgivna av stat och kommun anses vara riskfria vad gäller återbetalningen, vilket således gäller för stats- och kommunobligationer. Andra emittenter än stat och kommun kan ibland, vid emission av obligationer, ställa **säkerhet** i form av andra finansiella instrument eller annan egendom (sak- eller realsäkerhet).

Det finns även andra räntebärande instrument som innebär en högre risk än obligationer om emittenten skulle få svårigheter att återbetala lånet, t.ex. **förlagsbevis** eftersom de lånen återbetalas först efter det att alla andra fordringsägare fått betalt. Villkorade konvertibla obligationer (contingent convertibles), så kallade cocos, är en annan typ av komplex produkt med risker som kan vara mycket svåra att förstå. I grunden är de obligationer som under vissa förutbestämda händelser kan skrivas ned, det vill säga förlora hela eller delar av sitt värde, eller omvandlas till aktier.

En form av ränterelaterade instrument är **säkerställda obligationer**. Dessa är förenade med en särskild förmånsrätt enligt speciell lagstiftning. Regelverket kring säkerställda obligationer syftar till att en investerare ska få

full betalning enligt avtalad tidplan även om obligationens utgivare skulle gå i konkurs, förutsatt att den egendomen som säkerställer obligationen är tillräckligt mycket värd.

5. Derivatinstrument

Derivatinstrument såsom optioner, terminer m.fl. förekommer med olika slag av underliggande tillgång, t.ex. aktier, obligationer, råvaror och valutor. Derivatinstrument kan utnyttjas för att minska risken i en placering.

Kursen i ett derivatinstrument är beroende av kursen i det underliggande instrumentet. En särskild omständighet är att prisutvecklingen på derivatinstrumentet oftast är kraftigare än prisutvecklingen på den underliggande egendomen. Prisenomslaget kallas **hävstångseffekt** och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

För ytterligare information om derivatinstrument, se **Information on handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument.**

6. Fonder och fondandelar

En fond är en "portfölj" av olika slags finansiella instrument, t.ex. aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag. Det finns olika slags fonder med olika placeringsinriktning. Med placeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden placerar i. För ytterligare information se Fondbolagens förenings hemsida, www.fondbolagen.se.

En **aktiefond** placerar allt eller huvudsakligen allt kapital som andelsägarna inbetalat i aktier. **Blandfonder** med både aktier och räntebärande instrument förekommer också, liksom rena **räntefonder** där kapitalet placeras i räntebärande instrument.

En av idéerna med en aktiefond är att den placerar i flera olika aktier och andra aktierrelaterade finansiella instrument, vilket gör att den bolagsspecifika risken för andelsägaren minskar jämfört med risken för den aktieägare som placerar i endast en eller i ett fåtal aktier. Andelsägaren slipper vidare att välja ut, köpa, sälja och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

Principen för **räntefonder** är densamma som för aktiefonder – placering sker i olika räntebärande instrument för att få riskspridning i fonden och förvaltningen i fonden sker efter analys av framtida räntetro.

En **fond-i-fond** är en fond som placerar i andra fonder. En fond-i-fond kan ses som ett alternativ till att själv välja att placera i flera olika fonder. Man kan därmed uppnå den riskspridning som en väl sammansatt egen fondportfölj kan ha. Det finns fond-i-fonder med olika placeringsinriktningar och risknivåer.

Andra exempel på fonder är **indexfonder** som inte förvaltas aktivt av någon förvaltare utan som istället placerar i finansiella instrument som följer sammansättningen i ett visst bestämt index.

En ytterligare typ av fond är **hedgefond**. Hedge betyder skydda på engelska. Trots att hedging är avsett att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan en hedgefond vara en fond med hög risk, då sådana fonder ofta är högt belånade. Skillnaderna är dock stora mellan olika hedgefonder. Det finns även hedgefonder med låg risk. Hedgefonder försöker ge en positiv avkastning oavsett om aktie- eller räntemarknaden går upp eller ner. En hedgefond är ofta en specialfond och har därmed större frihet i sina placeringsmöjligheter än traditionella fonder (värdepappersfonder). Placeringsinriktningen kan vara allt från aktier, valutor och räntebärande instrument till olika arbitragestrategier (spekulation i förändringar av t.ex. räntor och/eller valutor). Hedgefonder använder sig ofta av derivat i syfte att öka eller minska fondens risk. Blankning (se nedan) är också ett vanligt inslag.

Fonder kan också delas in i **värdepappersfonder** (även kallade UCITS-fonder) och **specialfonder**. Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s.k. UCITS-direktivets krav på bl a placeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES), får säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder. Specialfonder (däribland hedgefonder, se ovan) följer det s.k. AIFM-direktivet. Dessa fonder avviker på något sätt från reglerna i UCITS-direktivet, och det är därför särskilt viktigt för Dig som kund att ta reda på vilka placeringsregler som en specialfond Du avser att placera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens

informationsbroschyr och faktablad. Varje fondbolag är skyldigt att självant erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden. Specialfonder får inte marknadsföras och säljas fritt utanför Sverige till icke-professionella kunder. För de fonder som placerar i utländska finansiella instrument tillkommer även en valutarisk (se även avsnitt 2.2 ovan).

Andelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Andelarna kan köpas och lösas in genom värdepappersföretag som saluför andelar i fonden eller direkt hos fondbolaget. Det är dock viktigt att beakta att vissa fonder kan ha förutbestämda tidpunkter då fonden är "öppen" för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Andelarnas aktuella värde beräknas regelbundet av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som ingår i fonden. Det kapital som placeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är därför inte säkert att placeraren får tillbaka hela det insatta kapitalet.

7. Blankning

Blankning innebär att den som lånat finansiella instrument, och samtidigt förbundit sig att vid en senare tidpunkt till långivaren återlämna instrument av samma slag, säljer de lånade instrumenten. Vid försäljningen räknar låntagaren med att vid tidpunkten för återlämnandet kunna anskaffa instrumenten på marknaden till ett lägre pris än det till vilka de lånade instrumenten såldes. Skulle priset i stället ha gått upp, uppstår en förlust, vilken vid en kraftig prishöjning kan bli avsevärd.

8. Belåning

Finansiella instrument kan i många fall köpas för delvis lånat kapital. Eftersom såväl det egna som det lånade kapitalet påverkar avkastningen kan Du som kund genom lånefinansieringen få en större vinst om placeringen utvecklas positivt jämfört med en investering med enbart eget kapital. Skulden som är kopplad till det lånade

kapitalet påverkas inte av om kurserna på köpta instrument utvecklas positivt eller negativt, vilket är en fördel vid en positiv kursutveckling. Om kurserna på köpta instrument utvecklas negativt uppkommer en motsvarande nackdel eftersom skulden kvarstår till 100 procent, vilket innebär att kursfallet krona för krona förbrukar det egna kapitalet. Vid ett kursfall kan därför det egna kapitalet helt eller delvis förbrukas samtidigt som skulden måste betalas helt eller delvis genom försäljningsintäkterna från de finansiella instrument som fallit i värde. Skulden måste betalas även om försäljningsintäkterna inte täcker hela skulden.

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner i finansiella instrument sker på din egen risk
- att du som kund själv noggrant måste sätta dig in i värdepappersföretagets allmänna villkor för handel med finansiella instrument och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker
- att vid handel med finansiella instrument det är viktigt att kontrollera all rapportering avseende dina transaktioner och innehav samt omgående reklamera eventuella fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i finansiella instrument
- att du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster

Ytterligare allmän information om olika typer av finansiella instrument och handel med finansiella instrument jämte förslag till ytterligare litteratur på området återfinns också t.ex. på Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumenternas.se

Information om handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument

1. Allmänt om risker med derivatinstrument

Handel med derivatinstrument är förknippad med särskilda risker, vilka närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden ansvarar själv för riskerna och måste därför själv via anlitat värdepappersföretag - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - ta del av och därmed skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper samt de risker som är förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar (positioner) i sådana instrument. Information för bevakning (kursuppgifter m.m.) kan fås t.ex. via handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra media samt från kundens värdepappersföretag. Kunden bör vidare i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att ställa ytterligare säkerhet eller att avsluta sina placeringar i derivatkontrakt (kvitta ut eller stänga sina positioner).

För ytterligare information om handel med finansiella instrument i allmänhet, olika riskbegrepp och riskresonemang, se även **Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument**

2. Användning av derivatinstrument

Derivatinstrument är en form av avtal (kontrakt) där själva avtalet är föremål för handel på kapitalmarknaden. Derivatinstrumentet är knutet till en underliggande egendom eller ett underliggande värde. Denna egendom eller detta värde (i fortsättningen kallat enbart egendom) kan utgöras av ett finansiellt instrument, någon annan tillgång med ekonomiskt värde, t ex valuta eller råvara, eller någon form av värdemätare, t ex ett index. Derivatinstrument kan användas för att skapa ett skydd mot en önskad prisutveckling på den underliggande egendomen. De kan också användas för att uppnå vinst eller avkastning med en mindre kapitalinsats än vad som krävs för att göra en motsvarande affär direkt i den underliggande egendomen. Derivatinstrument kan också användas för andra syften. Användningen av derivatinstrument bygger på en viss förväntning om hur priset på den underliggande egendomen kommer att utvecklas under en viss tidsperiod. Innan handel påbörjas

med derivatinstrument är det således viktigt att kunden för sig själv klargör syftet därmed och vilken prisutveckling på underliggande egendom som kan förväntas samt grundat på detta väljer rätt derivatinstrument eller kombination av sådana instrument.

3. Olika slag av derivatinstrument

Huvudtyperna av derivatinstrument är optioner, terminer och swapavtal.

En **option** är ett avtal som innebär att den ena parten (utfärdaren av ett optionskontrakt) förpliktar sig att köpa eller sälja den underliggande egendomen av eller till den andra parten (innehavaren av kontraktet) till ett på förhand bestämt pris (lösenpriset). Avtalet kan, beroende på slag av option, antingen utnyttjas när som helst under löptiden (amerikansk option) eller endast på slutdagen (europeisk option). Innehavaren betalar en ersättning (premie) till utfärdaren och får en rätt att utnyttja kontraktet men har ingen skyldighet att göra det. Utfärdaren är däremot skyldig att infria kontraktet om innehavaren begär det (löser optionen). Avgörande för optionens värdeutveckling är normalt värdeutvecklingen på den underliggande egendomen. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att optionen minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursutvecklingen på motsvarande underliggande aktier eller index i samma eller motsatt riktning, men med större kurssvängningar och prispåverkan.

En **termin** eller **forward** innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t ex kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom båda parter har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

En **future** är en variant på termin eller forward. Skillnaden mellan en future och en forward består i hur avräkningen går till, det vill säga när man som part i ett kontrakt får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. För en future sker en daglig avräkning i form av löpande betalningar mellan köpare och säljare på

basis av värdeförändringen dag för dag av underliggande tillgång. För en forward sker avräkning först i anslutning till instrumentets slutdag.

Ett **swapavtal** innebär att parterna överenskommer om att löpande erlægga betalningar till varandra, exempelvis beräknade på fast respektive rörlig ränta (ränteswap), eller att vid en viss tidpunkt utbyta (på engelska: to swap) någon form av egendom med varandra, t ex olika slag av valutor (valutaswap).

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade **warranter**. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nytjgivna aktier.

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart **certifikat**, är ofta en kombination av exempelvis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat ska inte förväxlas med t.ex. företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för certifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter.

Autocalls är en typ av instrument avsedda att ge möjlighet till en god avkastning i en sidledes eller måttligt fallande marknad. Vanligtvis erbjuds Autocalls med ett villkorat kapitalskydd ner till en viss nivå, barriär. Detta skydd upphör om barriären underskrids. Risken för att en stor del av det nominella beloppet går förlorat kan därmed vara betydande vid en placering i en Autocall.

Derivatinstrumenten kan kombineras på visst sätt för att skapa t ex ett visst skydd mot prisförändring på underliggande egendom, eller för att uppnå ett visst ekonomiskt resultat i förhållande till den förväntade prisutvecklingen på underliggande egendom.

Vid handel i kombinerade produkter är det viktigt att sätta sig in i produktens olika beståndsdelar och hur dessa samverkar. I vissa fall kan beståndsdelarnas samverkan innebära en högre risk än varje beståndsdel för sig. En närmare beskrivning av en viss produkts olika beståndsdelar och på vilket sätt dessa samverkar kan fås bl.a. från utfärdande emittent eller värdepappersföretaget.

4. Karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument

Man kan beskriva handel med derivatinstrument som handel med eller förflyttning av risker. Den som exempelvis befarar en kursnedgång på marknaden kan köpa säljoptioner som ökar i värde om marknaden faller. För att minska eller slippa risken för kursnedgång betalar köparen en premie, dvs vad optionen kostar.

Handel med derivat kräver särskild sakkunskap. För den som avser att handla med derivatinstrument är det därför viktigt att uppmärksamma följande karaktäristiska egenskaper hos sådana instrument. Konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas därför **hävstångseffekt** och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd att agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas negativt. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

Den part som åtar sig en förpliktelse genom att utfärda en option eller ingå ett terminsavtal är från början tvungen att ställa säkerhet för sitt åtagande. I takt med att priset på den underliggande egendomen med tiden utvecklas uppåt eller nedåt och således värdet på derivatinstrumentet ökar eller minskar, skiftar också kravet på säkerhet. Ytterligare säkerhet i form av en tilläggssäkerhet kan därför komma att krävas. Hävstångseffekten gör sig således gällande även på

säkerhetskravet, som kan förändras snabbt och kraftigt. Om inte kunden ställer tillräcklig säkerhet, har motparten eller värdepappersföretaget i allmänhet förbehållit sig rätten att utan att höra kunden avsluta placeringen (stänga positionen) för att minimera skadan. En kund bör således noga följa prisutvecklingen även med avseende på säkerhetskravet för att undgå en ofrivillig stängning av positionen.

Löptiden för derivatinstrument kan variera från mycket kort tid upp till flera år. Prisförändringarna är ofta störst på instrument med kort löptid. Priset på t.ex. en innehavd option sjunker i allmänhet allt snabbare mot slutet av löptiden pga att det s.k. tidsvärdet avtar. Kunden bör således noga bevaka även löptiden på derivatinstrumenten.

Det bör tilläggas att derivatinstrument omfattas ofta av clearing hos centrala motparter, s k CCPer, som går in som motpart i varje derivatkontrakt.

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner i derivatinstrument sker på egen risk

- att du som kund själv noga måste sätta Dig in i dels de villkor som gäller för handel med finansiella instrument, dels information i faktablad, prospekt och annan information om aktuellt derivatinstrument, dess egenskaper och risker
- att det vid handel med finansiella instrument är viktigt att kontrollera all rapportering avseende dina transaktioner, innehav och positioner samt omgående reklamera eventuella fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i aktuella instrument och vara beredd på att snabbt agera
- att du som kund måste uppfylla säkerhetskrav inom avtalade ramar
- att du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster

Information om emittentrisk i strukturerade produkter

Allmänt om emittentrisk i strukturerade produkter

Emittentrisken är en påtaglig risk för den som har investerat eller avser att investera i så kallade kapitalskyddade produkter. En investering i en kapitalskyddad produkt innebär att investeraren lånar ut pengar till emittenten. Ersättningen är ränta som betalas ut på en viss slutdag tillsammans med kapitalet och eventuell värdetillväxt på den optionsdel som finns i produkten. Slutdagen ligger normalt två till fem år fram i tiden. Med emittentrisk avses risken att den som utfärdar produkten inte kommer att kunna fullgöra sina åtaganden, dvs. att betala ut kapitalet, på grund av insolvens.

Det är således den långsiktiga finansiella styrkan hos emittenten som avgör om sannolikheten är hög eller låg för att åtagandena kommer att kunna fullgöras i framtiden. Olika ratinginstitut bedömer kreditvärdigheten hos låntagare, t.ex. banker. Kreditvärdigheten avser låntagarens, dvs. emittentens, förmåga att återbetala sina lån. Räntan, dvs. priset för att låna pengar, påverkas av emittentens rating. En hög rating innebär en hög kreditvärdighet och därmed en hög sannolikhet att åtagandena kommer att fullgöras. De mest etablerade ratingföretagen är Moody's och Standard & Poors.

Hur fungerar en strukturerad produkt?

En strukturerad produkt består av två delar, en obligation och en optionsdel. Obligationsdelen växer med räntan under löptiden och blir "det kapitalskyddade värdet" när löptiden är slut. Det är detta som skapar skyddet. Optionsdelen skapar avkastningen i produkten. Om optionsdelen är 0 (noll) på slutdagen får investeraren

tillbaka det kapitalskyddade värdet, förutsatt att emittenten kan fullgöra sina förpliktelser, och om optionsdelen utvecklats positivt får investeraren en avkastning som överstiger det kapitalskyddade värdet. Hur mycket avkastning som investeraren får om optionsdelen utvecklas positivt beror främst på den så kallade deltagandegraden i produkten. Deltagandegraden anger hur stor del av en uppgång som kommer investeraren till godo. Är deltagandegraden 1 (ett) får investeraren hela uppgången, är deltagandegraden 2 får investeraren två gånger uppgången, osv.

Det som avgör hur hög deltagandegraden blir är optionspriset och hur mycket av de pengar som investeraren satsar som går till optioner. Hur mycket som går till optioner beror på hur mycket av investerade pengar som går till obligationsdelen. Eftersom investeraren lånar ut pengar till emittenten så betalar emittenten en ränta. Hur hög denna ränta är beror på hur marknaden bedömer sannolikheten att emittenten kommer att fallera, dvs. inte fullfölja sina åtaganden. Om marknaden bedömer att sannolikheten är hög måste också emittenten som lånar pengar betala en högre ränta.

För en kapitalskyddad produkt innebär det att om räntan är hög så behöver mindre pengar investeras i en obligation för att den ska vara värd "det garanterade värdet" på slutdagen. Detta medför att det finns mer pengar kvar att köpa optioner för, vilket bör leda till en högre deltagandegrad, dvs. att investeraren får en större del av en eventuell uppgång.

En investering i en kapitalskyddad produkt medför inte någon garanti för att det investerade beloppet kommer att betalas tillbaka.

Riktlinjer för utförande samt mottagande och vidarebefordran av order

Inledning

När Max Matthiessen Värdepapper AB ("bolaget") utför eller mottar och vidarebefordrar kunders order avseende finansiella instrument ska bolaget vidta alla de åtgärder som behövs för att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder. För att säkerställa att bolaget uppfyller de krav som följer av lag och andra författningar kommer bolaget att följa de riktlinjer som anges i detta dokument.

Dessa riktlinjer ska även tillämpas när bolaget tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument.

Med "utförande av kunds order" avses situationen då bolaget handlägger en kunds order ända fram till avslutet, dvs. bolaget genomför själva köpet eller försäljningen av det finansiella instrumentet åt kunden.

Investeringsstjänsten "mottagande och vidarebefordran av kunds order" skiljer sig från tjänsten utförande av kunds order huvudsakligen på det sättet att det avslutande momentet, själva köpet eller försäljningen av det finansiella instrumentet, genomförs av någon annan än bolaget, exempelvis ett annat värdepappersinstitut.

Specifik instruktion

Om en kund ger bolaget specifika instruktioner för hur ordern ska utföras eller vidarebefordras till en annan enhet för utförande så kommer bolaget att följa kundinstruktionen. En specifik instruktion från en kund kan således förhindra bolaget, i de delar som omfattas av instruktionen, att tillämpa de rutiner som anges i dessa riktlinjer.

Olika faktorerers relativa vikt vid utförande av order

Bolaget ska vidta alla de åtgärder som krävs för att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder när det utför, mottar och vidarebefordrar samt placerar kunds order. För att uppnå detta ska bolaget ta hänsyn till följande faktorer:

- priset,
- kostnad,
- snabbhet,
- sannolikhet för utförande och avveckling,
- storlek,
- art, och
- andra för kunden väsentliga förhållanden.

För att fastställa den relativa betydelsen av de faktorer som anges ovan kommer bolaget att beakta följande kriterier:

- egenskaper hos kunden, däribland om den kategoriserats som icke-professionell eller professionell kund,
- orderns beskaffenhet,
- utmärkande egenskaper för de finansiella instrument som ingår i ordern och utmärkande egenskaper för de handelsplatser som ordern kan skickas till.

Vid utförande, mottagande och vidarebefordran samt placering av kunds order kommer bolaget normalt att tillmäta den totala kostnaden störst betydelse. Med den totala kostnaden avses priset för det finansiella instrumentet och de kostnader som hänför sig till transaktionen. I de kostnader som hänför sig till transaktionen ingår bl.a. utförandeplatsens avgifter, clearing- och avvecklingsavgifter och alla andra avgifter som betalas till en tredje part som deltar i utförandet av ordern. I vissa fall kan dock orderns beskaffenhet eller egenskaper för det finansiella instrumentet eller handelsplatsen påverka den relativa betydelsen av faktorerna ovan. Vid exempelvis en stor order eller en order med särskilda villkor kan bolaget i stället för den totala kostnaden komma att ta större hänsyn till sannolikheten att ordern blir utförd eller avvecklad. Om ordena på grund av sin storlek eller typ enligt bolagets bedömning kan ha en väsentlig prispåverkan kan andra faktorer än priset tillmätas större betydelse.

Om bolaget kategoriserat en kund som icke-professionell kund kommer bolaget att tillmäta den totala kostnaden störst betydelse.

Handelsplatser vid vilka bolaget utför order

Eftersom bolaget inte är medlem på någon handelsplats kommer bolaget endast att utföra kunds order avseende fondandelar som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad. Bolaget kommer att utföra ordern genom att sända ordern, direkt eller genom en motpart, till den aktuella fondens förvaltare för utförande enligt fondbestämmelserna eller motsvarande. Vid dessa transaktioner är inte samtliga faktorer som anges ovan alltid tillämpliga.

Val av motparter vid mottagande och vidarebefordran av order

Vid val av motpart kommer bolaget att ta hänsyn till de faktorer och kriterier som anges ovan för att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder. Därutöver kommer bolaget att beakta andra faktorer som bolaget bedömer viktiga från tid till annan. Sådana faktorer kan exempelvis vara bolagets allmänna uppfattning om och förtroende för motparten samt vilka handelsplatser motparten har åtkomst till. Bolaget kommer exempelvis inte att ta hänsyn till motpartens analyskapacitet vid val av motpart. Bolaget kommer att kontrollera att motparten har antagit riktlinjer för bästa orderutförande och att dessa tillämpas i förhållande till bolaget. Bolaget kommer att motta och vidarebefordra order till svensk eller utländsk bank alternativt värdepappersinstitut som i sin tur i regel kommer att utföra ordern eller, i vissa fall, vidarebefordra ordern till ett tredje företag för utförande.

De motparter som bolaget för närvarande vidarebefordrar order till framgår av bilaga 1.

Finansiella instrument som huvudsakligen inte handlas på en reglerad marknad eller handelsplatsform

En kunds order kan utföras utanför en reglerad marknad eller handelsplats. Detta avser i huvudsak instrument som handlas direkt mot en enda motpart, t.ex.

- företagsobligationer,
- penningmarknadsinstrument,
- strukturerade produkter och andra instrument utgivna eller utfärdade av andra värdepappersinstitut.

Bolaget kommer i dessa fall att förmedla priser, indikativa eller fasta, t.ex. efter kontakt med en marknadsgarant direkt mot kunden. Ett avtal mellan parterna ingås antingen när kunden accepterar ett fast pris förmedlat av bolaget, eller vid indikativa priser, när bolaget bekräftar priset till kunden och denne accepterar priset.

Om bolaget handlar med OTC-produkter ska bolaget kontrollera om det pris som kunden erbjuds är rimligt, genom att samla in marknadsdata som används i uppskattningen av priset på en sådan OTC-produkt och, om möjligt, genom att jämföra med liknande eller jämförbara produkter.

Utvärdering av motparter

Bolagets vd ska minst årligen utvärdera de motparter som

bolaget använt sig av under året. Inom ramen för denna utvärdering ska bolaget beakta den information om kvaliteten på utförandet av transaktioner som ska offentliggöras av handelsplatser och andra utförandeplatser samt om kvaliteten på utförandet av order som bolaget själv ska offentliggöra enligt nedan.

Störningar i marknaden, bristande tillgänglighet i tekniska system etc.

Vid exempelvis störningar i marknaden eller bolagets tekniska system kan det enligt bolagets bedömning ligga i kundens intresse att en order utförs eller vidarebefordras på något annat sätt än det som angivits i dessa riktlinjer. I dessa situationer kommer bolaget att vidta alla rimliga åtgärder för att uppnå bästa möjliga resultat för kunden under rådande omständigheter.

Hantering av kunders order

Bolaget ska utföra varje kunds order snabbt, effektivt och rättvist. För att uppnå detta ska bolaget:

1. fördela och registrera order som genomförts för kunders räkning på ett snabbt och korrekt sätt,
2. genomföra i övrigt jämförbara kundorder omgående och i den tidsföljd som de togs emot, om inte det omöjliggörs av orderns egenskaper eller rådande marknadsförhållanden eller om något annat krävs på grund av kundens intressen, och
3. informera icke-professionella kunder om alla betydande svårigheter med att genomföra en order korrekt så snart bolaget får kännedom om svårigheten.

Finansiella instrument eller medel som tillhör kunden och som har tagits emot för att avveckla den utförda ordern ska snabbt och korrekt överföras till kundens konto.

Bolaget kan lägga samman en kunds order tillsammans med andra kunders order om det är osannolikt att sammanläggningen generellt kommer att vara till nackdel för en enskild kunds vars order ingår i den. För att säkerställa att kunders order som lagts samman fördelas rättvist ska följande principer tillämpas:

- en sammanlagd order som utförts i sin helhet ska fördelas på det genomsnittliga priset,
- om en sammanlagd order endast kunnat utföras delvis ska den del som utförts fördelas proportionellt på det genomsnittliga priset, och
- fördelningen mellan kunderna ska vara bestämd innan ordena läggs.

För det fall bolaget lägger samman en kunds order med en eller flera andra kunders order kommer kunden att informeras därom. Kunden kommer särskilt underrättas

om att sammanläggningen i samband med en särskild order kan vara till dennes nackdel.

Information om utförande av order

Bolaget kommer varje år att offentliggöra information om de fem utförandeplatser som, i fråga om handelsvolym, det har använt mest under föregående år för olika kategorier av finansiella instrument och om kvaliteten på utförandet. Sammanfattningen kommer att upprättas i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) (C[2016] 3337 final). Informationen kommer att avse utförda kundorder, utförd portföljförvaltning och order som bolaget tar emot och vidarebefordrar.

Ändringar och uppdateringar av dessa riktlinjer

Bolaget kommer regelbundet och åtminstone årligen att se över och vid behov uppdatera dessa riktlinjer. Eventuella ändringar av dessa riktlinjer kommer att fastställas av styrelsen och finnas tillgängliga på bolagets hemsida www.maxm.se

Bilaga 1

Max Matthiessen Värdepapper AB:s ("Max Matthiessen") huvudsakliga motparter vid utförande samt mottagande och vidarebefordran av order:

	Överlåtbara värdepapper	Penningmarknads-instrument	Börshandlade fonder	Fonder	Derivat	Strukturerade produkter
Aktieinvest FK AB	X		X	X		X
Avanza Bank AB	X					
Carnegie Investment Bank AB	X		X	X		X
Fondab AB				X		
Garantum Fondkommission AB	X		X	X		X
Nordnet Bank AB	X		X	X		X
Erik Penser Bank AB	X		X	X		X
Strukturinvest Fondkommission (FK) AB	X		X	X		X
Skandiabanken Aktiebolag (publ)	X		X	X		X
SEB				X		

Ovanstående framgår de motparter som Max Matthiessen huvudsakligen använder sig av vid placering samt mottagande och vidarebefordran av order. Max Matthiessen kan även använda andra motparter under förutsättning att motparten gör det möjligt för Max Matthiessen att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder enligt riktlinjerna för bästa utförande samt mottagande och vidarebefordran av order m.m.